

รูปแบบการพัฒนากิจกรรมที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยด้านจิตอาสา
ของนักเรียนสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร
ในศตวรรษที่ 21 สำหรับผู้บริหาร*

THE MODEL ON DEVELOPMENT OF ACTIVITIES THAT ENHANCE
THE VOLUNTEER PSYCHOLOGICAL CHARACTERISTICS OF STUDENTS
UNDER THE INSTITUTE OF VOCATIONAL EDUCATION
BANGKOK IN THE 21st FOR ADMINISTRATORS

แสงอาทิตย์ เจ่งวัฒนพงศ์

Seangarthid Chengwattanaphong

เสาวณีย์ สิกขามันติ

Saowanee Sikkhabundit

ปัญญา วีระวิทยาลัย

Panya Teerawittayalert

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

North Bangkok University, Thailand

E-mail: sangartid205@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันของการดำเนินการด้านกิจกรรมที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยด้านจิตอาสาของนักเรียน 2) สร้างรูปแบบการพัฒนา กิจกรรมที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยด้านจิตอาสาของนักเรียน 3) ประเมินความเป็นไปได้ ความเป็น ประโยชน์ ของรูปแบบการพัฒนากิจกรรมที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยด้านจิตอาสาของนักเรียน และ 4) ทดลองใช้ เป็นการวิจัยเชิงผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) ดำเนินการ 4 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน 2) สร้างรูปแบบฯ 3) ประเมินความเป็นไปได้ ความเป็น ประโยชน์ ของรูปแบบ 4) ทดลองใช้รูปแบบฯ รวมกลุ่มตัวอย่าง 260 คน เครื่องมือที่ใช้ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันการดำเนินการด้านกิจกรรมที่ส่งเสริมลักษณะนิสัย ด้านจิตอาสาของนักเรียน สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร ในศตวรรษที่ 21 สำหรับผู้บริหาร มีความต้องการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน อยู่ในระดับมากที่สุดในด้าน

* Received 9 April 2021; Revised 27 April 2021; Accepted 30 April 2021

ส่งเสริมลักษณะนิสัยด้านจิตอาสาของนักเรียนโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.86 2) รูปแบบการพัฒนา กิจกรรมที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยด้านจิตอาสาของนักเรียน สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร ในศตวรรษที่ 21 สำหรับผู้บริหาร ประกอบไปด้วย องค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านนโยบายการบริหารกิจกรรมจิตอาสา ด้านวัตถุประสงค์การบริหารกิจกรรมจิตอาสา ด้านลักษณะกิจกรรมจิตอาสา มี และด้านหลักการจัดการเรียนรู้กิจกรรมจิตอาสา 3) ผลการ ประเมินรูปแบบฯ พบว่ามีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก และ 4) ผลการทดลองการใช้รูปแบบฯ ความพึงพอใจของนักเรียนต่อรูปแบบการพัฒนากิจกรรมที่ ส่งเสริมลักษณะนิสัยด้านจิตอาสาของนักเรียน อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: รูปแบบการพัฒนา, กิจกรรมที่ส่งเสริมลักษณะนิสัย, จิตอาสาของนักเรียน, สถาบัน การอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร, ผู้บริหาร

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the current condition of operation on activities enhancing volunteer psychological characteristics of students; 2) To create the model on development of activities that enhance the volunteer psychological characteristics of students; 3) To assess possibility and benefits of the model on development of activities that enhance the volunteer psychological characteristics of students and trial. This research is a Mixed Methods Research that was conducted through 4 procedures including: 1) Studying current condition; 2) Creating model; 3) Assessing possibility and benefits of model; and 4) trial. The sample group consisted of 260 samples. Research tool was questionnaire and statistics used for analyzing data were percentage, mean, and Standard Deviation. The results revealed that: 1) Current condition of operation on activities enhancing volunteer psychological characteristics of students under the Institute of Vocational Education, Bangkok, in the 21st century for administrators had the highest demand on holding activities for enhancing and developing students on enhancing volunteer psychological characteristics of students with mean of 4.86; 2) The model on development of activities that enhance the volunteer psychological characteristics of students under the Institute of Vocational Education, Bangkok, in the 21st century for administrators consisted of 4 elements including Policy on Management of Volunteer Minded Activities, objectives of management of volunteer minded activities, characteristics of volunteer minded activities, and

principles of learning management of volunteer minded activities; 3) The results of assessment on the model on development of activities that enhance the volunteer psychological characteristics of students under the Institute of Vocational Education, Bangkok, in the 21st century for administrators revealed that possibility and benefits were in high level; and 4) The results of the trial of the model on development of activities that enhance the volunteer psychological characteristics of students under the Institute of Vocational Education, Bangkok, in the 21st century for administrators revealed that satisfaction of students towards the model on development of activities that enhance the volunteer psychological characteristics of students was in high level.

Keywords: Development Model, Activities Enhancing Psychological Characteristics, Volunteer Mind of Students, Institute of Vocational Education, Administrator

บทนำ

การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรมด้านจิตอาสา ถูกกำหนดไว้ในแผนพัฒนาระดับชาติหลายฉบับ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) เน้นการพัฒนาและยกระดับคุณภาพคนของประเทศให้เป็นคนดี คนเก่ง มีศักยภาพ มีคุณภาพ หล่อหลอมให้เยาวชนไทยมีคุณธรรม จริยธรรม มีค่านิยมทางสังคมที่ดี มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อส่วนรวม ที่จะนำไปสู่การสรรค์สร้างสังคมที่พึงปรารถนา (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) และแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ได้กำหนดกลยุทธ์และแนวทางการดำเนินงานในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรมจริยธรรม มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

ทั้งนี้จากแผนพัฒนาระดับชาติดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ได้นำมากำหนดเป็นนโยบาย ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ หลักสูตร และแนวทางการดำเนินการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาสู่การปฏิบัติ โดยกำหนดจิตอาสาหรือจิตสาธารณะเป็นตัวชี้วัดหนึ่งในการประเมินการสำเร็จการศึกษาทุกระดับ และกำหนดเป็นนโยบายเร่งด่วนในการสร้างค่านิยมอาชีวศึกษา โดยดำเนินการส่งเสริมการมีคุณธรรมจริยธรรม มีจิตสาธารณะ จิตอาสาปลูกฝังค่านิยมหลัก มีวินัย และภาคภูมิใจในความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก ผ่านการสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะดังที่กล่าว และเพื่อสร้างความเป็นเลิศของการอาชีวศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2562) รวมทั้งสอดคล้องกับลักษณะความเป็นพลเมืองโลกในศตวรรษที่ 21 และลักษณะคนไทย 4.0 เพื่อเป้าหมายสูงสุดในการพัฒนาคนให้เป็นผู้ที่มีความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม มีทักษะในการดำรงชีวิต สามารถอยู่

ในสังคมได้อย่างมีความสุข มีจิตวิญญาณที่แสดงออกถึงการเป็นผู้ที่มีอารยธรรมทางปัญญาและมีจิตใจที่ดีงาม โดยยึดหลักคุณธรรมนำความรู้พัฒนาคนโดยใช้คุณธรรมเป็นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัวชุมชน สถาบันศาสนาและสถาบันการศึกษา (หน่วยบริหารจัดการและส่งเสริมผลลัพธ์ (ODU) แผนงานคนไทย 4.0, 2561)

วิทยาลัยการอาชีพกาญจนาภิเษกหนองจอก เป็นวิทยาลัยหนึ่งภายใต้การบริหารของสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่จัดการศึกษา 3 ระดับ คือ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และระดับปริญญาตรี (สายเทคโนโลยี) ทล.บ. มีทั้ง ระบบทวิภาคี ระบบปกติ รวมถึงกลุ่มเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ที่จะต้องพัฒนาผู้สำเร็จการศึกษาทุกระดับให้ได้คุณภาพ และมีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 (3Rs 8Cs) ประกอบด้วย ทักษะและคุณลักษณะต่อไปนี้ 1) 3Rs ได้แก่ การอ่านออก (Reading) การเขียนได้ (Writing) และการคิดเลขเป็น (Arithmetics) 2) 8Cs ได้แก่ ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ (Cross – cultural Understanding) ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork and Leadership) ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ (Partnership for 21st Century Skills, 2011)

ดังนั้นจิตอาสาจึงมีความสำคัญและความจำเป็นอย่างยิ่ง ในการพัฒนานักเรียนเพราะจิตอาสาเป็นเรื่องของจิตสำนึก ความเข้าใจ ความตระหนัก คำนึงถึงส่วนรวมมีความรับผิดชอบพร้อมที่จะเสียสละ และการปฏิบัติต่อผู้อื่นหรือสังคมส่วนรวมได้อย่างเหมาะสม จึงควรมีรูปแบบการพัฒนาจิตอาสาเพื่อพัฒนานักเรียนนักศึกษาในการเป็นพลเมืองที่ดีและมีคุณภาพในศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยจึงศึกษารูปแบบการพัฒนากิจกรรมที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยด้านจิตอาสาของนักเรียน สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร ในศตวรรษที่ 21 สำหรับผู้บริหาร เพื่อพัฒนาให้เกิดรูปแบบของการพัฒนานักเรียนอาชีวศึกษา ให้เป็นพลเมืองพลโลกที่ดีมีคุณภาพ ในโลกอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวทางการดำเนินการด้านกิจกรรมที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยด้านจิตอาสาของนักเรียน สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร ในศตวรรษที่ 21 สำหรับผู้บริหาร
2. เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนากิจกรรมที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยด้านจิตอาสาของนักเรียน สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร ในศตวรรษที่ 21 สำหรับผู้บริหาร

3. เพื่อประเมินความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ ของรูปแบบการพัฒนากิจกรรมที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยด้านจิตอาสาของนักเรียน สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร ในศตวรรษที่ 21 สำหรับผู้บริหาร

4. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการพัฒนากิจกรรมที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยด้านจิตอาสาของนักเรียน สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร ในศตวรรษที่ 21 สำหรับผู้บริหาร

วิธีดำเนินการวิจัย

ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวทางการดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยด้านจิตอาสาของนักเรียน สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร ในศตวรรษที่ 21 สำหรับผู้บริหาร

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันการจัดกิจกรรมจิตอาสาในสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้ที่มีประสบการณ์และมีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาจิตอาสาแก่นักเรียนอาชีวศึกษา คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา 13 คน 2) รองผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา 13 คน 3) หัวหน้างานกิจกรรม 13 คน 4) ตัวแทนชุมชน 24 คน 5) นักศึกษาองค์การนักวิชาชีพหรือตัวแทนชมรมวิชาชีพ 73 คน รวมทั้งสิ้น 136 คน เครื่องมือวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการคำนวณหา ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 2 การสัมภาษณ์แนวทางรูปแบบการพัฒนากิจกรรมที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยด้านจิตอาสาของนักเรียน สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร ในศตวรรษที่ 21 สำหรับผู้บริหาร ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ 12 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งกำหนดคุณสมบัติในการเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มผู้บริหาร เป็นผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจิตอาสาแก่นักเรียนอาชีวศึกษา จำนวน 5 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถาบันการอาชีวศึกษาหรือผู้บริหารสถานศึกษา ที่ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับเชี่ยวชาญขึ้นไป 2) กลุ่มรองผู้อำนวยการ เป็นรองผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา ที่ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับชำนาญการพิเศษขึ้นไป จำนวน 3 คน 3) กลุ่มครู - อาจารย์ ที่มีประสบการณ์ 5 ปีขึ้นไป และเกี่ยวข้องกับการพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมการพัฒนาจิตอาสาของนักเรียนอาชีวศึกษา เครื่องมือวิจัย ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา และสรุปอุปมัย

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการพัฒนากิจกรรมที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยด้านจิตอาสาของนักเรียน สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร ในศตวรรษที่ 21 สำหรับผู้บริหาร

ระยะที่ 1 ร่างรูปแบบการพัฒนากิจกรรมที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยด้านจิตอาสาของนักเรียน สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร ในศตวรรษที่ 21 สำหรับผู้บริหาร

ระยะที่ 2 ตรวจสอบร่างรูปแบบการพัฒนากิจกรรมที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยด้านจิตอาสาของนักเรียน สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร ในศตวรรษที่ 21 สำหรับผู้บริหาร

กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา 2 คน ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 3 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2 คน รวม 7 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือวิจัย ประกอบด้วย แบบประเมินความเหมาะสมวิเคราะห์โดยการคำนวณหา ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ ของรูปแบบการพัฒนา กิจกรรมที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยด้านจิตอาสาของนักเรียน สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร ในศตวรรษที่ 21 สำหรับผู้บริหาร

กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา 10 คน รองผู้อำนวยการ ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา 10 คน หัวหน้างานกิจกรรม 10 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 30 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบประเมินความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ วิเคราะห์โดยการคำนวณหา ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 4 ทดลองใช้รูปแบบการพัฒนากิจกรรมที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยด้านจิตอาสาของนักเรียน สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร ในศตวรรษที่ 21 สำหรับผู้บริหาร

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาช่างไฟฟ้ากำลัง วิทยาลัยการอาชีวศึกษาจันทบุรี 40 คน ได้มาโดยวิธีแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการคำนวณหา ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันและแนวทางการดำเนินการด้านกิจกรรมที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยด้านจิตอาสาของนักเรียน สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร ในศตวรรษที่ 21 สำหรับผู้บริหาร

1.1 การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน ปรากฏว่าในด้านส่งเสริมลักษณะนิสัยด้านจิตอาสาของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.86 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือมีความต้องการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.75 อยู่ในระดับมากที่สุด และมีความต้องการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านกีฬา มีค่าเฉลี่ย 4.51 ตามลำดับ ผลสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการกิจกรรมด้านจิตอาสา ปรากฏว่าในด้านนโยบายการบริหารกิจกรรม

จิตอาสาของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ สภาพแนวทางและหลักการจัดกิจกรรมด้านจิตอาสา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.73 อยู่ในระดับมาก และสภาพการประเมินผลกิจกรรมด้านจิตอาสา มีค่าเฉลี่ย 3.71 ตามลำดับ

1.2 ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ พบว่า มีความสอดคล้องกันด้านการดำเนินการบริหาร ลักษณะการจัดกิจกรรมจิตอาสา และการประเมินกิจกรรมจิตอาสา มีแนวทางดังนี้ 1) กำหนดนโยบาย 2) แต่งตั้งคณะกรรมการ 3) ประชุมชี้แจงคณะทำงาน ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง 4) สำรวจความต้องการของชุมชนหรือท้องถิ่น 5) วิเคราะห์สภาพและความต้องการ 6) วางแผนงาน 7) กำหนดจุดประสงค์หรือเป้าหมาย 8) ลักษณะกิจกรรมเสริมสร้างการเรียนรู้ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยด้านจิตอาสา 9) ประเมินผลกิจกรรม และแนวทางการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยด้านจิตอาสา ภายใต้เงื่อนไข การช่วยเหลือผู้อื่น เสียสละต่อสังคม และมุ่งมั่นพัฒนาสังคม ควรประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้ 1) อาชีวะอาสาร่วมด้วยช่วยประชาชน 2) นักร้องรักษ์สิ่งแวดล้อม 3) ลูกเสืออาสา 4) ค่ายอาชีวะอาสาพัฒนา 5) โครงการปันน้ำใจจากพี่สู่น้อง ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ควรใช้หลักการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของ Brundage

2. รูปแบบการพัฒนากิจกรรมที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยด้านจิตอาสาของนักเรียน สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร ในศตวรรษที่ 21 สำหรับผู้บริหาร

ผลการสร้างรูปแบบฯ ได้รูปแบบประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านนโยบายการบริหารกิจกรรมจิตอาสา ประกอบด้วย 1.1) การกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ของการบริหารกิจกรรมจิตอาสา 1.2) คณะกรรมการบริหารกิจกรรมจิตอาสา 1.3) แผนพัฒนาสถานศึกษากิจกรรมจิตอาสา 2) ด้านวัตถุประสงค์การบริหารกิจกรรมจิตอาสา ประกอบด้วย 2.1) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมเน้นให้ผู้เรียน คิด วิเคราะห์และสร้างสรรค์ 2.2) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมปลูกฝังจิตอาสา 2.3) ส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกที่ดีในจิตอาสา 2.4) ส่งเสริมให้มีเครือข่ายจิตอาสา 3) ด้านลักษณะกิจกรรมจิตอาสา ประกอบด้วย 3.1) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3.2) กิจกรรมการรณรงค์ 3.3) กิจกรรมช่วยเหลือสังคม 3.4) กิจกรรมช่วยเหลือผู้ประสบภัย 3.5) กิจกรรมให้กำลังใจผู้เสียสละเพื่อสังคม 4) ด้านหลักการจัดการเรียนรู้กิจกรรมจิตอาสา ใช้หลักการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของ Brundage ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ 4.1) การประเมินความต้องการและปัญหา โดยเน้นความต้องการและปัญหาของผู้เข้าร่วมกิจกรรมเป็นหลักสำคัญ 4.2) กำหนดวัตถุประสงค์ที่ประกอบด้วยคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่ชัดเจน 4.3) การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ โดยให้มีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ที่ส่งเสริมและสนับสนุนกระบวนการ มีเทคนิคที่หลากหลายในการวางแผน 4.4) การปฏิบัติตามกิจกรรมที่ได้วางแผนไว้ และ 4.5) การประเมินโครงการและผลลัพธ์ ตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการ ซึ่งปรากฏ

ตามภาพที่ 1 จากผลตรวจสอบร่างรูปแบบฯ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน มีความเห็นว่ามี ความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด

3. ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ ของรูปแบบการพัฒนากิจกรรมที่ส่งเสริม ลักษณะนิสัยด้านจิตอาสาของนักเรียน สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร ในศตวรรษที่ 21 สำหรับผู้บริหาร

ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนากิจกรรม ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยด้านจิตอาสาของนักเรียน มีความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก และแยกตามองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน พบว่า ด้านนโยบายการ บริหารกิจกรรมจิตอาสา มีความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก องค์ประกอบด้านวัตถุประสงค์การบริหารกิจกรรมจิตอาสา มีความเป็นไปได้ และความเป็น ประโยชน์อยู่ในระดับมาก องค์ประกอบด้านลักษณะกิจกรรมจิตอาสา มีความเป็นไปได้ และ ความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านหลักการจัดการเรียนรู้กิจกรรมจิตอาสา มีความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก

4. ทดลองใช้รูปแบบการพัฒนากิจกรรมที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยด้านจิตอาสาของ นักเรียน สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร ในศตวรรษที่ 21 สำหรับผู้บริหาร

ผลการทดลองใช้รูปแบบฯ โดยนำไปใช้กับกลุ่มทดลองพบว่า มีคะแนนเฉลี่ย ด้านพฤติกรรมจิตอาสา ก่อนการทดลองกับหลังการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนากิจกรรมที่ ส่งเสริมลักษณะนิสัยด้านจิตอาสาของนักเรียน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ความพึงพอใจของนักเรียนต่อรูปแบบการพัฒนากิจกรรมที่ส่งเสริมลักษณะนิสัย ด้านจิตอาสาของนักเรียน อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน ปรากฏว่า ในด้านส่งเสริมลักษณะนิสัยด้านจิตอาสาของนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ทุกคนเห็นความสำคัญในเรื่องจิตอาสา แต่สถานศึกษาอาจมีกิจกรรมน้อยกว่ากิจกรรมอื่นจึงได้ ให้ความสำคัญในเรื่องจิตอาสามาก และที่มีความต้องการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านวิชาชีพ อยู่ในระดับมากที่สุด แต่น้อยกว่าเรื่องจิตอาสา อาจเป็นเพราะทุกคนนั้นเรียนอยู่ในสายอาชีพ อยู่แล้ว ส่วนความต้องการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านกีฬา อยู่ในระดับมากแต่น้อยสุด อาจเป็นเพราะ ส่วนใหญ่ยังให้ความสำคัญเรื่องนี้น้อยอยู่สอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่องจิตสาธารณะ ของนักเรียน: โรงเรียนบ้านปางท่าข้าม ที่ได้สรุปความต้องการและการจัดกิจกรรมและการเข้า ร่วมกิจกรรมจิตสาธารณะเป็นการปลูกฝังให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ มีความอดทน มีความ เสียสละ และเป็นการฝึกให้นักเรียนรู้จักการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี การสัมภาษณ์เกี่ยวกับ

แนวทางการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยด้านจิตอาสาในสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานครในศตวรรษที่ 21 สำหรับผู้บริหาร พบว่า มีความคิดเห็นสอดคล้องกันในองค์ประกอบ 4 ด้านได้แก่ 1) นโยบายการบริหารกิจกรรมจิตอาสา 2) วัตถุประสงค์การบริหารกิจกรรมจิตอาสา 3) ลักษณะกิจกรรมจิตอาสา 4) หลักการจัดการเรียนรู้กิจกรรมจิตอาสา หลักการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีหลักสำคัญ คือ 1) มีเป้าหมายของการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน 2) เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอย่างเป็นระบบ 3) เป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังและส่งเสริมจิตสำนึกในการบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ 4) เป็นกิจกรรมที่ยึดหลักการมีส่วนร่วมโดยเปิดโอกาสให้ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมในกิจกรรม จากการวิเคราะห์หลักการดังกล่าวจะเห็นว่าผู้บริหารและครูควรคำนึงเป็นประเด็นสำคัญ และจากข้อเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยด้านจิตอาสา ภายใต้งาน 3 ข้อ การช่วยเหลือผู้อื่น เสียสละต่อสังคม และมุ่งมั่นพัฒนาสังคม ควรประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้ 1) อาชีวะอาสาช่วยด้วยประชาชน 2) นักรักษ์สิ่งแวดล้อม 3) ลูกเสืออาสา 4) ค่ายอาชีวะอาสาพัฒนา 5) โครงการปันน้ำใจจากพี่สู่น้อง (นวลทา จินดาสุ, 2550) ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ควรใช้หลักการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของ Brundage, D. H. ซึ่งเป็นตัวช่วยในการเสริมสร้างกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้านการมีจิตอาสาและเห็นความสำคัญของส่วนรวม เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยรู้จักกระทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่น นอกจากนี้กิจกรรมยังส่งเสริมความดีงาม ความเสียสละต่อสังคม มีจิตสาธารณะ และยังมุ่งมั่นให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองตามศักยภาพอย่างรอบด้าน (Brundage, D. H., 1980) เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ที่สอดคล้องกับแนวคิดของ ชัยวัฒน์ สุธิธรัตน์ ที่ได้กล่าวถึง การเรียนรู้ตามสภาพจริงเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ภายใต้ประสบการณ์ที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนนำองค์ความรู้และประสบการณ์ที่ได้ไปประยุกต์ใช้จริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเป้าหมายกิจกรรมชัดเจน เป็นรูปธรรมปฏิบัติได้จริง และเริ่มจากสิ่งใกล้ตัว มีความเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก (ชัยวัฒน์ สุธิธรัตน์, 2558)

2. การสร้างรูปแบบการพัฒนากิจกรรมที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยด้านจิตอาสาของนักเรียน อภิปรายได้ดังนี้

2.1 รูปแบบการพัฒนากิจกรรมที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยด้านจิตอาสาของนักเรียน สำหรับผู้บริหาร ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านนโยบายการบริหารกิจกรรมจิตอาสา ประกอบด้วย 1.1) การกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ของการบริหารกิจกรรมจิตอาสา 1.2) คณะกรรมการบริหารกิจกรรมจิตอาสา 1.3) แผนพัฒนาสถานศึกษากิจกรรมจิตอาสา 2) ด้านวัตถุประสงค์การบริหารกิจกรรมจิตอาสา ประกอบด้วย 2.1) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมเน้นให้ผู้เรียน คิด วิเคราะห์และสร้างสรรค์ 2.2) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมปลูกฝังจิตอาสา 2.3) ส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกที่ดีในจิตอาสา 2.4) ส่งเสริมให้มีเครือข่ายจิตอาสา 3) ด้านลักษณะกิจกรรมจิตอาสา ประกอบด้วย 3.1) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3.2) กิจกรรมการ

รณรงค์ 3.3) กิจกรรมช่วยเหลือสังคม 3.4) กิจกรรมช่วยเหลือผู้ประสบภัย 3.5) กิจกรรมให้กำลังใจผู้เสียสละเพื่อสังคม 4) ด้านหลักการจัดการเรียนรู้กิจกรรมจิตอาสา ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดที่นักการศึกษาได้เสนอไว้อย่างสอดคล้องกันว่า รูปแบบที่ดีจะต้องได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบ โดยมีทฤษฎี หลักการ และแนวคิดเป็นพื้นฐานมีองค์ประกอบที่สำคัญของรูปแบบและองค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบ จะต้องมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดการพัฒนารูปแบบของ Joyce, B. R. & Weil, E.A. และทิสนา แชมมณี (Joyce, B. R. & Weil, E.A., 2004); (ทิสนา แชมมณี, 2552)

2.2 การตรวจสอบรูปแบบการพัฒนากิจกรรมที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยด้านจิตอาสาของนักเรียน โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน พบว่า รูปแบบการพัฒนากิจกรรมที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยด้านจิตอาสาของนักเรียน สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร ในศตวรรษที่ 21 สำหรับผู้บริหาร องค์ประกอบ ทั้ง 4 ด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ 1) ด้านนโยบายการบริหารกิจกรรมจิตอาสา 2) ด้านวัตถุประสงค์การบริหารกิจกรรมจิตอาสา 3) ด้านลักษณะกิจกรรมจิตอาสา 4) ด้านหลักการจัดการเรียนรู้กิจกรรมจิตอาสา ซึ่งสอดคล้องกับ โฉมฉาย กาศโอรธ ได้ศึกษารูปแบบการบริหารนักเรียนแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาระดับปฐมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คือ 1) แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน 2) ประชุมชี้แจงคณะทำงาน ครู นักเรียน ผู้ปกครอง 3) สำรวจความต้องการที่เป็นของสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น ผู้เรียน 4) วิเคราะห์ข้อมูล สภาพปัญหาความต้องการที่เป็น 5) วางแผนการจัดทำกิจกรรมพัฒนาโรงเรียน 6) การดำเนินงานตามแผนงาน โครงการ ปฏิทิน 7) นิเทศ ติดตามและประเมินผล 8) สรุปการปฏิบัติงาน 9) ปรับปรุงแก้ไข (โฉมฉาย กาศโอรธ, 2554)

2.3 การประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนากิจกรรมที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยด้านจิตอาสาของนักเรียน ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรูปแบบการพัฒนากิจกรรมที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยด้านจิตอาสาของนักเรียน สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร ในศตวรรษที่ 21 สำหรับผู้บริหาร ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านนโยบายการบริหารกิจกรรมจิตอาสา 2) ด้านวัตถุประสงค์การบริหารกิจกรรมจิตอาสา 3) ด้านลักษณะกิจกรรมจิตอาสา 4) ด้านหลักการจัดการเรียนรู้กิจกรรมจิตอาสา ได้ผ่านการพัฒนาตามข้อเสนอแนะและประเมินความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญแล้ว ความเหมาะสมและความสัมพันธ์กันในโครงสร้างของรูปแบบมีความถูกต้อง สมบูรณ์ ส่งผลให้การนำไปใช้ในสถานศึกษามีโอกาสเป็นไปได้อย่างประสบความสำเร็จ และอาจเนื่องด้วย ความสอดคล้องกับในบริบทของสถานศึกษาในสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร ที่ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ เพื่อนร่วมอาชีพ และต้องรู้จักที่จะสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้างเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จ

ซึ่งสอดคล้องกับจินตนา รอดเรืองคุณ ได้วิจัยเรื่องการส่งเสริมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของผู้บริหารโรงเรียนนาร่องและเครือข่ายสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าจากสภาพการส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของผู้บริหารโรงเรียน ด้านกิจกรรมแนะแนว อยู่ในระดับมากทุกบริบท รายการที่ปฏิบัติสูงสุด คือ การกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และการประชุมชี้แจงแก่บุคลากร จัดให้มีการบริการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน ส่งเสริมให้ครูเข้าร่วมสัมมนาอบรม ด้านกิจกรรมลูกเสือเนตรนารี อยู่ในระดับมากทุกบริบท รายการที่ปฏิบัติอันดับสูงสุด ได้แก่ การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีโดยให้ครูมีส่วนร่วม ให้มีการสังเกตการสอน จัดกิจกรรมตามสภาพจริง จัดสรรงบประมาณสำหรับใช้จ่าย กำหนดให้ครูรายงานผลหลังปฏิบัติกิจกรรม ด้านกิจกรรมพัฒนาความถนัด ความสนใจ อยู่ในระดับมากทุกบริบท รายการที่ปฏิบัติอันดับสูงสุดได้แก่ กำหนดให้มีการจัดกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมตามความถนัด ความสนใจ มีการจัดประชุมอบรมครูให้มีความรู้ ทักษะในการจัดกิจกรรม มีการประกาศยกย่องชมเชย ให้กำลังใจครูและนักเรียนที่ทำคุณประโยชน์ หรือประสบความสำเร็จในการประกวดหรือการแข่งขัน จัดให้มีการประเมินผลเป็นระยะ ๆ ตามสภาพจริง (จินตนา รอดเรืองคุณ, 2546)

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนากิจกรรมที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยด้านจิตอาสาของนักเรียนไปใช้กับกลุ่มทดลอง มีคะแนนเฉลี่ยด้านพฤติกรรมจิตอาสา ก่อนการทดลองกับหลังการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนากิจกรรมที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยด้านจิตอาสาของนักเรียน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 โดยกลุ่มตัวอย่างได้ให้ความเห็นว่าระยะเวลาในการจัดกิจกรรมไม่เพียงพอ ควรใช้ระยะเวลาที่นานขึ้น จะช่วยในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ควรได้เรียนรู้พร้อมปฏิบัติจริงอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับการเสริมสร้างพฤติกรรมจิตอาสาได้อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับ Martin, R. A. ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ที่เหมาะสม ควรต้องใช้เวลาการจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน ผลประเมินความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยด้านจิตอาสาของนักเรียน อยู่ระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากการจัดกิจกรรมจิตอาสา มุ่งเน้นในการอาสาช่วยเหลือผู้อื่น การอาสาเสียสละเพื่อสังคม และการมุ่งมั่นอาสาพัฒนาสังคม โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมจิตอาสา ดังนี้ 1) โครงการอาชีวอาสา ร่วมกับช่วยประชาชน 2) โครงการนักร้องรักษ์สิ่งแวดล้อม 3) โครงการลูกเสืออาสา 4) โครงการค่ายอาชีวอาสาพัฒนา 5) โครงการปันน้ำใจจากพี่สู่น้อง ผลการใช้รูปแบบการพัฒนากิจกรรมที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยด้านจิตอาสาของนักเรียน สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร ในศตวรรษที่ 21 สำหรับผู้บริหาร ครั้งนี้ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจและตระหนักรู้ เรื่องจิตอาสา เกิดระบบความคิดที่เป็นเหตุเป็นผล ก่อเกิดเจตคติและพฤติกรรมจิตอาสา ทำให้เห็นว่าการจิตอาสาเป็นงานที่ต้องทำงานด้วยใจ ทำให้เป็นผู้ให้โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน ผูกพันให้เป็นผู้นำและเสียสละ รูปแบบการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม

ในทุกด้าน จึงมีความเหมาะสมนำไปใช้เพื่อเสริมสร้างจิตอาสาต่อไป (Martin, R. A, 1990) สอดคล้องกับสุวัฒน์ วัฒนวงศ์ กล่าวว่า สภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนรู้จากของจริง ได้ลงมือปฏิบัติทดลองจริง เป็นไปลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งของการเรียนรู้ คือการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม เพื่อเอื้ออำนวยให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ได้ดี (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์, 2547)

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 รูปแบบการพัฒนากิจกรรมที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยด้านจิตอาสาของนักเรียน
สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร ในศตวรรษที่ 21 สำหรับผู้บริหาร

สรุป/ข้อเสนอแนะ

สภาพปัจจุบันการดำเนินการด้านกิจกรรมที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยด้านจิตอาสาของนักเรียน สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร ในศตวรรษที่ 21 สำหรับผู้บริหาร มีความต้องการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน อยู่ในระดับมากที่สุดในด้านส่งเสริมลักษณะนิสัยด้านจิตอาสาของนักเรียนโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.86 จึงนำไปสู่การพัฒนาแบบการพัฒนากิจกรรมที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยด้านจิตอาสาของนักเรียน สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร ในศตวรรษที่ 21 สำหรับผู้บริหาร ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านนโยบายการบริหารกิจกรรมจิตอาสา ประกอบด้วย 1.1) การกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ของการบริหารกิจกรรมจิตอาสา 1.2) คณะกรรมการบริหารกิจกรรมจิตอาสา 1.3) แผนพัฒนาสถานศึกษากิจกรรมจิตอาสา 2) ด้านวัตถุประสงค์การบริหารกิจกรรมจิตอาสา ประกอบด้วย 2.1) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมเน้นให้ผู้เรียน คิด วิเคราะห์และสร้างสรรค์

2.2) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมปลูกฝังจิตอาสา 2.3) ส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกที่ดีในจิตอาสา
2.4) ส่งเสริมให้มีเครือข่ายจิตอาสา 3) ด้านลักษณะกิจกรรมจิตอาสา ประกอบด้วย
3.1) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3.2) กิจกรรมการรณรงค์ 3.3) กิจกรรมช่วยเหลือสังคม
3.4) กิจกรรมช่วยเหลือผู้ประสบภัย 3.5) กิจกรรมให้กำลังใจผู้เสียสละเพื่อสังคม
4) ด้านหลักการจัดการเรียนรู้กิจกรรมจิตอาสา โดยมีผลการประเมินรูปแบบฯ พบว่ามีความ
เป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก และได้นำไปทดลองใช้งานจริง พบว่า ผลการ
ทดลองการใช้รูปแบบฯ ความพึงพอใจของนักเรียนต่อรูปแบบการพัฒนากิจกรรมที่ส่งเสริม
ลักษณะนิสัยด้านจิตอาสาของนักเรียน อยู่ในระดับมาก สำหรับ รูปแบบการพัฒนากิจกรรมที่
ส่งเสริมลักษณะนิสัยด้านจิตอาสาของนักเรียน สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร
ในศตวรรษที่ 21 สำหรับผู้บริหาร เป็นรูปแบบที่สามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมพัฒนา
ผู้เรียนในช่วงกิจกรรมลูกเสือ ช่วงกิจกรรมชมรมวิชาชีพและนอกเวลาเรียนได้ การนำ
รูปแบบการพัฒนากิจกรรมที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยด้านจิตอาสาของนักเรียน สังกัดสถาบันการ
อาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร ในศตวรรษที่ 21 สำหรับผู้บริหารที่พัฒนาขึ้นไปใช้ ควรมี
การศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนากิจกรรมให้ละเอียดชัดเจน โดยศึกษาทำความเข้าใจ
หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดกิจกรรม และการประเมินผล เพื่อให้การจัด
กิจกรรมประสบผลสำเร็จ สามารถพัฒนาลักษณะนิสัยด้านจิตอาสาของนักเรียนได้ และ
ผู้บริหารและครู ควรสนับสนุน ให้คำแนะนำ ประชุม วางแผนและจัดบรรยากาศการจัด
กิจกรรมให้มีความสงบ ผ่อนคลาย มีความเมตตา เป็นกัลยาณมิตรในการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียน
เรียนรู้อย่างมีความสุขและมีจิตเมตตา จิตอาสา ช่วยเหลือผู้อื่น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.
2560 - 2564). กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- จินตนา รอดเรืองคุณ. (2546). การส่งเสริมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตร
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ผู้บริหารโรงเรียนนาร่องและโรงเรียน
เครือข่าย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร.
ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- โฉมฉาย กาสิโนส. (2554). รูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา
ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัย
นเรศวร.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2558). สอนเด็กให้มีจิตสาธารณะ. กรุงเทพมหานคร: วี พรินท์.

- ทิตินา แคมมณี. (2552). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นวลทา จินดาสุ. (2550). จิตสาธารณะของนักเรียน: โรงเรียนบ้านปงท่าข้าม. ใน รายงานการวิจัย. โรงเรียนบ้านปงท่าข้าม อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2562). แผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2562 ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). ทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2547). จิตวิทยาการเรียนรู้ผู้ใหญ่. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- หน่วยบริหารจัดการและส่งเสริมผลลัพธ์ (ODU) แผนงานคนไทย 4.0. (2561). คนไทย 4.0. เรียกใช้เมื่อ 17 มกราคม 2562 จาก www.khonthai4-0.net
- Brundage, D. H. (1980). Adult learning principles and their application to program planning. Ontario: The Ontario Institute for Studies in Education.
- Joyce, B. R. & Weil, E.A. (2004). Models of teaching. (7th ed.). London: Allyn&Bacon.
- Martin, R. A. (1990). Empowering adults: A new agenda for agriculture. A model for research collaboration in the North Central Region. Ames: Iowa State University.
- Partnership for 21st Century Skills. (2011). ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. เรียกใช้เมื่อ 17 มกราคม 2562, จาก <https://www.moe.go.th/>.